

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gid —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
smaila in reklamacije
pošiljajo se
upravnisti v
v Maribor.
Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prdene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankovna pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ostro poslana knjige
se ne vračajo.

Štev. 212.

Slovenskemu učiteljstvu!

Po sklepu „upravnega odbora“ vrši se X. glavna skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 3. in 4. avgusta t. l. v Ljubljani.

Podpisani „upravni odbor“ prosi najuljudneje slavna učiteljska društva kakor tudi posamezne člane teh društev, da blagovolijo prav kmalu naznačiti, kaj nameravajo oglasiti za glavni zbor kot podavanje ali kot resolucijo.

Poslane teme in stavke razglasimo takoj v „Zavezinem“ glasilu, ko se nam do-
pošljejo.

V Št. Juriju pri Kranju, dne 7. maja meseca 1898.

Za upravni odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“:

Dragotin Česnik l. r.,
tajnik.

Luka Jelenc l. r.,
predsednik.

O štajerskem „Lehrerbundu“.

Zborovanje delegatov učiteljskih društev na Štajerskem, ki se je vršilo 8 dan mes. aprila 1898. l. v Gradcu bilo je nič manj važno kakor zanimivo, če tudi deloma burno.

Važno je bilo delo zborovanja, ker je bilo razmotrivati in odločiti, ali se naj purgira „Lehrerbund“ učiteljev Slovencev, a zanimivo je bilo zasledovati motive dotičnih razprav.

Samosvoji gospodi tovariši iz Maribora so sprožili svoje dni predlog, da se razruši „Lehrerbund“. Podlaga predlogu so bili politični nazori o radikalni narodnosti, njegovo jedro namenjeno, solidarnost učiteljskega osebja iskati in najti v narodu, oziroma v narodnosti.

Šlo je torej odločiti, da se učiteljsko delovanje v dosego svojih teženj organizuje po političnih strankah, ne po skupnosti interesov slovenskih in nemških učiteljev in učiteljic.

V ta namen je poročal gospod Burger iz Maribora. Povdarjal je v narodno-nemškem duhu, da je narodnostno vprašanje v sedanjosti najnujnejše. Citiral je tudi Dittes-a, ki zahteva odgojo (mladine?) v narodnem duhu in Schillerjeve besede:

„Nichtswürdig die Nation,
Die nicht ihr Alles setzt an ihre Ehre“.

Gosp. Burger in njegova pristaša gg. Krätzig in Gassarek naslikali so tudi lepoto nemškega jezika in moralno vrednost nemškega mišljenja, pa prepričati niso mogli nikogar,

da bi bilo treba radi narodnosti rušiti vzajemnost štajerskih učiteljev, ki ne zasleduje političnih namenov.

„Politika ne pozna morale“ — a učiteljstvo bi se je naj poprijelo? „In rebus politicis“ delujejo vedno drugi in sicer učiteljstvu na škodo. Dokazovali so nemški tovariši, da ni politične stranke, ki bi imela resno voljo, resno ceniti šolstvo in kar je ž njim. Tudi narodni poslanci — bodi-si Nemci ali Slovenci — ne storé drugega, kakor voljo volilcev. Ne narodnostno, ampak socialno vprašanje kruha giblje sedajne čase — a tudi učiteljem je bližje, ker se vriva bolj drastično, konkretno, recimo občutljivo.

Učitelj je človek, potem učitelj in če mu zdravje, želodec in še nekateri duševni pomisleki dopuščajo, lahko se bavi povrh preobilnih poslov še s politiko.

Sicer pa se ni reklo, da bi ne bil učitelj ali učiteljica svojemu idijomu, narodu zvest: učitelj Nemeč per se ipsum nemško misli in deluje, istotako Slovenec — a tendenciozno delovanje v tem oziru nima namena, dostojnega učiteljskemu delovanju. — Toliko kosmopolitizma nam je brez skrbi pustiti, da se kretamo kot neaktivni narodnjaki, kadar se gre za neslogo in nemir.

Ne narodnost, ampak ljudstvo zamore pomagati, ako uvidi vrednost šolstva ter ceni učiteljsko delovanje v pravi meri. Ta skrb grè učiteljstvu po šolskem, ne po političnem delovanju, a v šoli vendar ne bomo pričeli z ostudnimi refleksijami na nasprotstva narodov.

Pravo učiteljsko delovanje ima isti namen, odgojiti človeka po idejah dobrega in lepega, torej tudi lahko skupno postopa, kadar gre za njegove interese.

Da pripravljamo ljudstvo, da izvoli šoli prijazne (premalo!) poslance, je skupna skrb učiteljev in učiteljic.

Temu nasproti je trdil gospod poročevalec Burger, da ne gre na število udov, ampak na duh društva. Mislil je namreč, da naj vlada v „Lehrerbundu“ nemški, ne pa učiteljski duh. Po živahnej in precej burnej debati o poročilu in stavkih Burgerjevih stavilo je „Učiteljsko društvo Leoben“ predlog, da se preloži vprašanje o ločitvi „Lehrerbunda“, dokler se ne pojasnijo razmere gledé na povišanje učiteljskih plač.

Predlogu so oporekali gospodje iz Maribora in delegatje učiteljskih društev „Deutschlandsberg“ in „Voitsberg“ in zahtevali, da se glasuje o predlogih Burgerjevih.

Ker se ni ugodilo zahtevi, zapustili so s precejšnjim hrupom a malim učinkom zborovalno dvorano.

Tovariš, učiteljsko misleč pristen Nemeč, je konštatal šaljivo, da je to, kar nas je hotelo ločiti, zunaj in da brez ovir nadaljujemo dnevni red.

Vršile so se brez ngovorov nadomestilne volitve. Izvoljeni so predsednikom neutruđen tovariš Jožef Killér, podpredsednikom Bertold Schellauf, zapisnikarjem Thoman in Monsehein, odbornikom Gradišnik in Stering.

Gospod Killer je radovoljno sprejel čast izvoljenega predsednika in z lepimi besedami posvetil svoje moči v korist učiteljstva, pa naprosil tudi prisotne prav resno, da ga podpirajo vsi, kojim je šola na sreč, in da spodbujajo tovariše na naročitev lista „Steirische Lehrerzeitung“.

Vprašanje zgradbe „Lehrerheima“ ni dozorelo do sklepa, sicer pa nima pomena za Slovence.

O tem, ali in kako se bodo vršila letošnja zborovanja v dosego regulacije učiteljskih plač, bodo se imela posamezna društva posvetovati in „Lehrerbundu“ poročati. Slišala so se različna mnenja.

Pri tem je bil dolgotrajnega zborovanja konec.

Da ponovim kratko, rečem, da so poročila in debate dokazale, da je v dosego učiteljskih namenov treba:

1. Solidarnosti po stanu, ne po narodnosti;
2. Zavedne delavnosti;
3. Prepričanje ljudstva o potrebi in vrednosti šolstva, da se varujemo
4. Ločitve, in da ne pričakujemo pomoči od političnih strank. *Požegar.*

Slovniška teorija Kernova.

Piše dr. Janko Bezjak.

(Dalje.)

Če je torej prvotno tudi bila očitna razlika gledé na rabo roditelja in tožilnika v gori omenjenih slučajih, vendar je ta razlika polagoma pojemala, in dandanes rabimo često roditelja ali tožilnika, ne da bi čutili razlike ali je hoteli izraziti s premislekom.

Prav za prav tedaj nočemo zaznamovati nobene razlike v pomenu, rečemo-li: Iščem pokoja, ali: Iščem pokoj; in vendar naj bi delali v analizovanju razliko? Vendar naj bi tako-le razložili, da je v prvem stavku roditelj pokojja povedkovo določilo, izraženo s sklonom, namreč z roditeljem (Prädikatsbestimmung, ausgedrückt durch einen Casus), v drugem stavku tudi stavkovo določilo, izraženo s sklonom, namreč s tožilnikom, ki pa mu je ime predmet ali objekt? Pa recimo, da bi se vendar le dala zagovarjati neka razlika med roditeljem in tožilnikom v takih stavkih, kakor smo jih zgoraj več našli; recimo, da ni vse eno, govorimo-li: Uživam veselja, ali: Uživam veselje; recimo, da bi nam radi tega mogel kdo oporekati, češ, da roditelj ni predmet: kaj bo počel tisti, če ga zavrne, kazuje na slovanščino, kjer stopi v nikalnih stavkih roditelj namesto tožilnika trditeljskih, ne da bi se le količkaj izpremenil stavkov pomen? Ali ga tudi naj imenujemo samo povedkovo določilo v roditelju, odvzemši mu ime predmeta? V kako nedoslednost bomo zabredli! V stavku: Dam ti knjigo je knjigo predmet; v stavku: Ne dam ti knjige pa ni več predmet, ampak je le določilo v roditelju! — No, tu bi se razlika vsaj videla na obliki: knjigo — knjige; če pa vzamemo samostalnik možkega spola ali nedoločnik, tudi te zunanje razlike ni videti več: Prosim očeta, ne prosim očeta; morem misliti, ne morem misliti.

Ne more se tu v poštev jemati, da je ta roditelj po svojem izvoru in postanku tudi partitivni roditelj. Tako vsaj razlagajo ta pojav najimenitnejši slovničarji. Miklosich piše (sintaksa str. 498): „Dieser genitiv entspricht dem accusativ affirmativer sätze, er ist wohl partitiv und die partition hat ihren grund in der kraft der negation, indem die durch das verbum ausgedrückte thätigkeit vom ganzen und von jedem, selbst dem kleinsten theile negiert wird“.

Oziraje se pa na gori navedeno Grimm-ovo trditev, da roditelj ima manjšo moč predmetovanja nego tožilnik in da se rabi, kakor Miklosich trdi, sicer o celoti, pa v omejevalnem smislu, mogli bi rabo roditelja v nikalnih stavkih razkladati tudi tako, da bi rekli: Roditelj kaže, da se dejanje, v trditeljskem stavku prehajajoče na tožilnik, v nikalnem stavku odstranja od predmeta, da ga ne more nikakor zmagati.

Sicer naj razlagamo ta pojav tako ali ovako, izvestno je, da one razlike ne čutimo več materijalno, to je po stavkovem smislu, ampak le formalno, to je po zunanji obliki roditelja in tožilnika, če se sklona po zunanosti razločujeta; če pa ne, tudi formalne razlike ne moremo zapaziti.

Iz tega pa sledi, da bi bilo popolnoma neumestno in nepotrebno z ozirom na predmet razločevati med rodilnikom in tožilnikom in reči, da je tožilnik predmet, rodilnik pa ne.

Rodilnik torej zasluži prav tako ime predmeta kakor tožilnik. Ako pa to priznavamo, kaj nam brani poudarjati prav isto o dajalniku? Zakaj bi temu prisojali kaj posebnega? Sicer pa uvažujmo še to-le:

Znano je, da se isto stanje spaja v raznih jezikih z različnimi skloni. Kako razlagajmo ta pojav?

Naštejmo najprej nekoliko primerov! Mi pravimo: slišati kaj in rabimo tožilnik, Grk je pravil: ἀκούειν τινός in je stavil rodilnik. Latinec je rekel: sequi aliquem, postavlja je tožilnik. Nемеc govori: jemandem folgen, rabeč dajalnik. Pri nas in Nemcih se pravi: prijeti kaj, etwas ergreifen in se stavi tožilnik, pri Grkih nahajamo glagol ἔπεισθητι z rodilnikom. V slovenščini in nemščini se rabita glagola škodovati in koristiti z dajalnikom osebe: komu škodovati in koristiti; v grščini se spaja z glagoli ὀνειδίζω, ὀφθαλμίζω, βλάπτω tožilnik. Latinec je pravil: mederi, invidere alicui, Slovenec govori: zdraviti, zavidati koga; nasproti pravimo velevati komu, Latinec pa je rabil pri glagolu iubere tožilnik itd.

Kako torej razkladati te razlike? Ne bo nam delalo razlaganje nobene težkoče, spominjajočim se tega, kar smo izjavili o pomenu posamnih sklonov. Rekli smo, da rodilnik izraža izvor, dajalnik pomikanje proti smotru, tožilnik doseženi smoter. Mogoče je često, da se zaznamuje to ali ono razmerje med stanjem, izraženim po glagolu, in dotičnim predmetom. To je odvisno od tega, kako dotični jezik to razmerje umeva. Če je torej Grk govoril ἀκούειν τινός, rabil je rodilnik in hotel s tem naznanjati, da je dotična stvar, katero je postavil v rodilnik, vzrok ali izvor stanju slišanja. Slovenec, oziroma Nемеc si mislita to drugače. Njima je dotična stvar, ki povzroča glas, smoter slišanja, in zato stavita tožilnik. Nasproti je imel Grk pri glagolu βλάπτω stvar, na katero se je škodovanje oziralo, za smoter; stavil je tožilnik in s tem hotel izjavljati, da glagolovo stanje popolnoma obvlada dotično stvar. Slovenec pa postavlja pri glagolu škodovanja dajalnik in s tem naznanja, da je glagolovo stanje obrnjeno proti dotični stvari kot smotru. Ni treba o tem prezanimivem jezikovnem pojavu več govoriti; to zadostuje našemu namenu. Sicer pa še opozarjamo na ono vrstico, ki smo jo napisali o tisti zadevi v zadnji številki lanskega letnika, razpravljajoč o dajalniku in kažoč, da se glagol hotenja v staroslovenščini rabi s tremi skloni, katerim je vsakemu svoj pomen.

Kaj neki posnamemo iz tega? Sledeče. Glagolovo stanje se ozira v vseh doslej naštetih slučajih na neko stvar, katero lahko imenujemo predmet, ne da bi pri tem mislili na slovniško poznamenjevanje. Stanje ostane isto, in stvar ostane ista, samo naziranje razmerja med stanjem in stvarjo se izpreminja ne samo v različnih, ampak celo v istem jeziku; zaradi tega pa se rabijo različni skloni pri istem pomenu glagolovem. Različno naziranje istega razmerja pa nam ne daje pravice pri slovniškem določevanju tiste stvari, na katero se stanje nanaša, posluževati se različnega poznamenjevanja; kajti reč ostane reč in stoji v določenem razmerju proti podlogu, povzročujočemu glagolovo stanje, naj-li trdimo, da dejanje popolnoma premaguje ovo reč, ali da se samo loteva dotične reči, ali da hoče obvladati le del tiste reči, ali da je proti njej obrnjeno kot smotru in kar bi se dalo še povedati o tistem določenem razmerju. Zakaj torej imenu, ki zaznamuje ono reč, ne bi nadedli tudi slovniškega imena predmet, naj si bode ime v tožilniku, dajalniku ali rodilniku?

Menda smo svoje bralce že prepričali o istinitosti tega nazora. Pa kakor dober vojskovodja ne sme prezreti nobenega ugodnega torišča, tako moramo tudi mi uporabljati vseh sredstev, ki nas privedejo do zaželenega smotra.

Lotimo se torej te reči še od druge strani! Obrnimo se spet do prislovnih določil in nadaljujmo o njih razpravo tam, kjer smo bili prenehali!

Kern ne pozna „prislovnega določila“ v našem smislu. V vseh svojih slovniških razpravah govori o enovrstnih povedkovih določilih, rekoč: „Povedek se more določiti ali po sklonu brez predloga ali po „sklonu s predlogom“, dalje po „prislovu brez predloga“, ali po „prislovu s predlogom“. To nam je že znano.

Vzamimo primer, v katerem se povedek določuje po rodilniku!

Kern ne razločuje stavkovih členov v sledečih treh stavkih: potrebujem moči, prijatelj je dobre volje, pisal je večerajšnjega dne. Vsak glagol je tu določen z rodilnikom; imamo torej po Kernu v vsakem stavku povedkovo določilo v rodilniku. Ne bomo oporekali; kajti dosem se strinjamo z njim. A poglejmo to trojico določil natančneje! Vprašajmo, imajo-li vsa določila isto vrednost! Izvestno da ne! — Poglejmo! Prvi rodilnik naznanja neko reč, katere manjka, drugi označuje osebo po njeni lastnosti, tretji določuje čas.

Naj li ne poudarjamo te razlike, bijoče v oči? Naj se li zadovoljimo z učenčevim odgovorom: To je povedkovo določilo v rodilniku? Ali ne bomo dalje popraševali, rekoč: Kaj zaznamuje to določilo po svojem zadržaju? Ne bomo li učencev učili razločevati ta določila? Nedvomno da. Učenec naj se uči misliti. A dosti mu ne bo treba napenjati svojih možganov, da bo znal odgovarjati: To je povedkovo določilo v rodilniku, ono v dajalniku itd.; kajti vsak rodilnik, dajalnik, tožilnik je povedkovo določilo. Naposled bo odgovarjal mehanično, ne da bi premišljal.

(Dalje sledi.)

Iz mojega pripravljalnega zvezka.

Kovač in krojač.

III. berilo, str. 29.

(Učna slika za srednjo stopnjo.)

A. Stvarna obravnava.

I. Priprava.

Ko smo čitali nemško povest „Der Krautkopf“, govorili smo o rokodelcih. Naštejte mi nekaj rokodelcev! Česa potrebuje vsak rokodelcec? (Orodja.) Da; katero orodje rabi na pr. krojač? (Igló, škarje itd.). Ko je pa obleka že vsa sešita, jo mora krojač še pogladiti ali polikati; s čim se to zgodi? (Z gladilnikom). Kdo je že videl gladilnik? Kdo ga pa rabi pri vas? Čemu? Kaj se mora z gladilnikom zgoditi, preden ga moremo rabiti? (Razbeliti.) To mora krojač tudi storiti. Kje pa krojač razbeli gladilnik? (V peči.) Danes pa bomo čitali povest, v kateri se pové, kako si je pomagal krojač, da mu ni bilo treba v svojo peč zakuriti, ko si je moral razbeliti gladilnik. Poiščite str. 29!

II. Podavanje.

Učenci prečitajo berilo enkrat ali dvakrat.

III. Razvijanje dispozicije; stvarno in besedno razlaganje.

1. Čitaj prvi stavek! (Neke . . . razbeli.) O kom pripoveduje ta stavek? Kaj zvemo o krojaču? Kedaj se je to zgodilo? Zakaj pa trdi spisatelj te povesti, da se je to zgodilo ravno v soboto popoldne? (Krojač navadno do sobote zgotovi naročena dela.) — Kam je nesel krojač svoj gladilnik? Kakšno razmerje je pač bilo med krojačem in kovačem?

(Gotovo sta si bila prijatelja.) Pa še nekaj lahko sklepate iz tega dogodka. Nihče ne ve? No, takoj v kovačnici krojač pač ni gladil svojih oblačil: kaj je moral torej storiti z gladilnikom? (Domov nesti.) Ali se mu po poti ni zopet shladil? (Gotovo je blizo stanoval.) Da, kaj sta si torej še bila kovač in krojač? (Soseda.) Ponovimo! Kaj zvmemo iz tega stavka? Kaj sklepamo iz tega dogodka? (Da sta si bila prijatelja in soseda.) Ti pa povej prav kratko vsebino tega stavka! „Krojač prinese v kovačnico gladilnik.“ (Se zapiše.)

2. Čitaj dalje! (Gledajoč . . . nabijanja!) Čegave besede smo čitali sedaj? (Krojačeve.) Da jih bomo prav dobro razumeli, obiščimo v mislih s krojačem prijatelja kovača! Kaj zagledamo pač najprej, ko stopimo v kovačnico? (Kovaško peč.) Kaj vidimo na njej? (Ogenj.) Kaj pa kuri kovač? (Oglje.) Kaj pa stoji pred pečjo? (Nakovalo.) Čemu pa je kovaču nakovalo? Kaj polaga kovač na nakovalo? (Razbeljeno železo, katero misli kovati.) Kaj se potem zgodi? (On udarja s kladivom toliko časa po razbeljenem železu, da dobi pravo obliko.) Kdo je pa že gledal kovača pri njegovem delu? Prav prijetno je gledati kovača. Zakaj? (Iskre.) Kaj pa so te svetle iskre? (Žareči koščeki, ki odletavajo od železa.) Za kateri čut je pa kovaško delo manj prijetno? (Za sluh.) Kaj pa vpliva tako neprijetno na naše uho? (Nabijanje.) — Sedaj se pa vrnimo zopet h krojaču. Komu je izročil svoj gladilnik? Kam je pa kovač položil gladilnik? Kaj se je zgodilo medtem, ko se je grel gladilnik? (Kovač je nadaljeval svoje delo.) Kaj pa krojač? Kako si predstavljaš krojača? (Naslonil se je morda na zid, ali pa vsedel na kak stol in gledal kovača.) Nekaj časa je tiho opazoval kovača, potem je gotovo malo z glavo zmajal in izustil besede, ki je imamo v knjigi. Čitaj jih še enkrat! Kaj sklepaš iz teh besed? (Da mu kovaško delo ni bilo po volji. Ali je zavidal kovača? (Ne, pomiloval.) Kaj izražajo torej te besede? (Pomilovanje.) Povej s kratkim stavkom glavno vsebino tega odstavka! „Krojač pomiluje kovača.“ (Se zapiše.)

3. Dalje! (A kako ti . . . dela!) Krojač je opazoval prijatelja kovača pri njegovem delu. Ali mu je ugajalo kovaško delo? (Ne.) Otroci, gotovo ste že večkrat slišali, da so rekli oče ali mati pri kaki priložnosti: „Da, da, vsaka reč ima svojo dobro in svojo slabo stran!“ Katero stran kovaškega dela je zapazil krojač? Kako bi še lahko rekli, kaj je zapazil krojač? (Samo neprijetnosti kovaškega dela.) Kovač ga je prav dobro zavrnil; kaj mu je naštel v odgovor? (Neprijetnosti njegovega stanu.) Naštej nam nekaj neprijetnosti krojaškega dela in drži se kovačevega odgovora! (Drobni konec skozi majhno ušesce vtikati itd.) Kakšno ušesce je pa mislil kovač? (Pri igli.) Kaj pomenja beseda „konec“ v tem smislu? (Nit.) Kaj mislite, kateri čut trpi najbolj pri krojaškem delu? (Vid.) Čemu se torej čudi kovač? (Da še krojač ni oslepel.) Kaj pri krojaškem delu še vpliva neugodno na zdravje? (Sedenje.) Kaj bi utegnilo biti nasledek sključenega sedenja? (Grba na hrbtu.) Čemu se še čudi kovač? (Da mu prsti še niso odreveneli.) Kdo razume to besedo? Iz katerega samostalnika je izpeljana? Ako torej kdo trdi: „Prsti so mi odreveneli,“ kaj misli pač povedati s temi besedami? (Da so mu trdi, negibčni.) Vsled česa nam pa prsti lahko odrevené? (Vsled mraza.) — Pomislite sedaj, kako bi lahko na kratko označili vsebino tega odstavka! „Kovačev odgovor.“ Ali: „Kako je kovač zavrnil krojača.“ (Se zapiše.)

4. Citaj dalje! (Vsak . . . trpljenja.) V tem odstavku imate prav jasno zapisano resnico, katero nam dokazuje ta povest. Govori o tem, N! (Vsak stan ima svoje trpljenje.) Pa še kaj več se pazljiv učenec lahko uči iz te povesti. Soseda-prijatelja, o katerih nam pripoveduje to berilo, sta nam posnemanja vreden izgled. Le pomislimo nekoliko! Čuli smo, da je bil krojač neke sobote popoldne malo v zadregi; zakaj? (Potreboval je gladilnik; v njegovej peči pa ni bilo ognja itd.) Kam se je zatekel v svojej zadregi? (K

sosedu-kovaču.) Ali mu je ta pomagal v njegovej zadregi? (Da.) Da, pomagal mu je, rad mu je pomagal, brez obotavljanja, brez čemernih besed. Ali mi zna zdaj kdo izmed vas povedati pravilo, po katerem bi se sami lahko ravnali v podobnem slučaju? (Sosedje naj si radi drug drugemu pomagajo. Sosedje naj prijateljsko občujejo med seboj. itd.) Katere lepe čednosti nas uči torej ta povest? (Postrežljivosti.)

IV. Vaje v prostem podavanju.

Prečitajmo še enkrat vso povest! Koliko oseb govori v tej povesti? Kako pa imenujemo pogovor dveh oseb? (Dvogovor.) Ali je naveden dvogovor med krojačem in kovačem samo po vsebini ali doslovno? (Doslovno, doslovni govor.) Povejte mi sedaj vsebino in držite se načrta, ki je na tabli! Želim pa, da pretvorite doslovni govor tudi v prosti govor!

V. Kratka životopisna črtica slovenskega pisatelja in rodoljuba
A. M. Slomšek-a.

VI. Vaje v lepoglasnem in smiselno pravilnem čitanju.

B. Jezikovne vaje.

I. Iz besedotvorbe: manjšalna obrazila.

1. O katerih rokodelcih smo čitali včeraj? Česa potrebuje vsak rokodelce? Katero orodje rabi krojaču največkrat? Iz česa je šivanka? Kaj ima šivanka na debelejšem koncu? Kako se imenuje ta lukujica? (Ušesce.) V kaj pa služi ušesce? — Zdaj pa pomislite nekoliko, katerega samostavnika vas spominja ta beseda? (Uho). Iz katerega samostavnika je torej izpeljan samostavnik „ušesce“? Po katerem obrazku? („ce.“) Na šolsko tablo: Ušesce — uho. — Domislite se še drugih samostavnikov, ki so izpeljani iz kakega samostavnika po obrazilu „ce.“ a rabite jih takoj v stavkih! „Dete ima kratko krilce.“ Govori o besedi „krilce“, N! („Beseda ‚krilce‘ je izpeljana iz samostavnika ‚krilo‘ po obrazilu „ce.“) — Povejte mi kaj o tem predmetu! „To peresce je belo.“ Razlagaj, N! — Ti imaš tri leta staro sestro; povej mi kaj o njej, pa spravi samostavnik, ki je izpeljan po obrazilu „ce“ v svoj stavek! „Moja sestra je majhno dekletce.“ Kako je izpeljan ta samostavnik?

Najdene besede so se sproti napisovale; na tabli imamo zdaj obrazec:

a	b
ušesce	— uho
krilce	— krilo
peresce	— pero
dekletce	— dekle

Čitajmo sedaj besede, ki so napisane na tabli! Primerjajmo besede pod a onim pod b z ozirom na pomen! Kaj pomenja beseda „ušesce“? (Majhno uho.) Kaj pomenja beseda „krilce“? (Majhno krilo.) itd. Kako torej lahko rečemo v obče, kaj pomenjajo besede pod a? (Majhne osebe ali reči.) Po katerem obrazilu so pa izpeljane te besede? Kaj pomenjajo torej samostavniki, ki so izpeljani po obrazilu „ce“? (Majhne osebe ali reči.) Glejte, to obrazilo se imenuje „manjšalno obrazilo.“ Kako se imenuje obrazilo „ce“? Ponavljalna vprašanja. — Sedaj pa čitaj besede pod b! Katerega spola so ti samostavniki? (Srednjega.) Katerim samostavnikom se pritika majšalno obrazilo „ce“? — Pesem, ki smo jo čitali jeseni, „Lastovki v slovo“ vam je še vsem v spominu; v njej se nahajata dva samostavnika srednjega spola, izpeljana po manjšalnem obrazilu; kdo ju ve? (Srčice, gnezdice.) Po katerem obrazilu sta pa izpeljana ta dva samostavnika? („ce.“) Povejte še več sličnih primerov! Kateri manjšalni obrazili se pritikati torej samostavnikom srednjega spola? (ce-ecce.)

2. Morda so pa tudi manjšalna obrazila, ki se pritikajo samostavnikom moškega spola! Govori ti, Milica, o svojem malem bratu! „Mojemu bratu je ime Matej.“ — N., ali ti poznaš Miličinega brata? (Ne.) Kaj si zvedel o njem? (Da mu je ime Matej.) Kaj pa še lahko sklepaš iz tega Miličinega stavka? (Da je njen brat še majhen.) Iz česa pa sklepaš to? (Iz besede „bratec.“) Kaj pomenja torej beseda „bratec?“ Po katerem obrazilu je izpeljana? Kakšno obrazilo je tudi obrazilo „ec?“ Katerim samostavnikom se pritika? Povejte še drugih primerov!

Je-li ta nož velik ali majhen? (Majhen.) Izrazi to lastnost po manjšalnem obrazilu; kako bodeš rekel? (Nožek.) S katerim manjšalnim obrazilom nas je sedaj seznanil N.? Domislite se še drugih samostavnikov, katerim se pritika to obrazilo! (Sinek, itd.) Oglejte si to podobo! (Hölzeljevo stensko sliko.) Kaj je za kovačnico? (Gozd.) Kako bi lahko imenovali ta gozd, ker ni posebno velik? (Gozdič.) Kaj nam reče obrazilo „ič?“ Kdo mi zna sedaj lepo povedati, katera manjšalna obrazila se pritikajo samostavnikom moškega spola? (Ponavljjanje.)

3. S katerimi samostavniki smo se bavili doslej? (S samostavniki srednjega in moškega spola.) Kakšne samostavnike imamo še? Morda vam pride na misel manjšalno obrazilo, ki se pritika samostavnikom ženskega spola! Mislite na pesem „Lastovki v slovo.“ Povej prvo kitico! „Mrzel veter itd.“ Koliko samostavnikov ženskega spola je v tem zloženem stavku? (Dva; ptičica, lipica.) Iz katerih besed sta izpeljana? Po katerem obrazilu? Povejte še druge stavke, v katerih bodo samostavniki ženskega spola izpeljani po manjšalnem obrazilu „ica.“ Kdo se še spominja, s katero besedo smo danes začeli? (Ušesce.) Katero ušesce smo mislili? (Pri igli.) Kaj se vtika skozi ušesce? (Nit.) Misli si drobno, kratko nit; kako bi tako nit lahko imenoval? (Nitko.) Kaj smo zdaj zopet našli? (Manjšalno obrazilo.) Katerim samostavnikom se pritika to obrazilo? (Tudi samostavnikom ženskega spola.) Naštajte še drugih primerov!

4. Ponavljjanje. — O čem smo se danes učili? (O manjšalnih obrazilih.) Katera manjšalna obrazila se pritikajo samostavnikom moškega spola? Katera samostavnikom ženskega spola? Katera samostavnikom srednjega spola? Kdo zna povedati vse?

Drobiž o računstvu.

(Piše Iv. Vrščaj na Dunaju.)

II.

Računanje z ulomki je v ljudski šoli to, kar je botaniker Endlicher rekel o vrbi „salix botanicorum crux et scandalum“. Ulomki so križ in težava ljudske šole. Tu in tam se celó zagovarja mnenje, naj se navadni ulomki sploh izločijo iz učne snovi elementarnih šol. In vendar ima ravno to poglavje računstva silno obrazovalno moč. Težave si delamo le sami, ker računamo vedno tako, kakor so to delali nekdanj, ko smo imeli učitelje, ki sploh niso bili učitelji. Mnogo je zakrivil tudi desetinski ulomek, ki je s svojo šablonsko obliko jako izpodrinil vedno zanesljivi navadni ulomek. Vendar nam življenje kaže, da navadni ulomek ostane v svoji veljavi: liter deli krémár na četrtnine (in ne četrtri, kakor se govori v krémah), delavec si kupi polovico hleba, letni časi trajajo četrtno leta in dosedaj se še nikdo ni oglasil s sestavom, kateri bi delil krog po desetinskem sistemu. Desetinski ulomek ne more namestiti navadni ulomek. To je trdna istina.

Ne vem sicer, kaj učé različni najnovejši in tudi starejši metodiki o ulomkih (človek ima premalo časa za tak študij) a to vem, da tudi mnogo najmlajših učiteljev ne

postopa prav pri operacijah z ulomki. Ubijajo se sicer učencem v glavo razna pravila, a menda vsak ve, kaj pomaga pravilo, če situacije ne umemo. Eno, ki je pa jako važno, se večinoma spregleda: učenec mora biti prepričan o tem, da ostane ulomka vrednost vedno ista, ako števec in imenovalce množimo ali delimo z istim — in to katerim koli — številom. Vaja v pretvarjanju $\frac{1}{2}$ v $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{6}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{12}$ itd. je jako koristna. Če na ta način razjasnimo bistvo ulomka in njega vrednosti, ne bo treba tožiti o težavah z ulomki.

Vzemimo seštevanje ulomkov, ki velja kot prva operacija; jaz bi želel to: množenje in deljenje števca in imenovalca z istim številom. Začetek je vsikdar z istoimenskimi ulomki, a nikjer še nisem videl, da bi kdo napisal na šolsko tablo: $\frac{5}{7} + \frac{2}{7} + \frac{1}{7} = 5$ sedmin + 2 sedmini + 1 sedmina = $\frac{8}{7} = 8$ sedmin. Mesto tega se zabiči pravilo: Istoimenske ulomke itd. . . . Če kak prostost ljubeč deček napiše: $\frac{5}{7} + \frac{2}{7} + \frac{1}{7} = \frac{8}{21}$, potem je pa groza! Še hujše je pa pri seštevanju raznoimenskih ulomkov. Tu po stari navadi pišemo brez vsega pomisleka ulomke enega pod drugega, ne zapazivši, da niti z eno piko nismo nakazali, da je treba te ulomke sešteti. Ne izpodtaknemo se niti nad tem, če nam učenec napiše števec drugega ulomka bližje imenovalcu prvega, nego ulomkovi črti drugega itd., dasiravno taka pisava ne kaže, da so to ulomki. Z veliko silo potem izvlečemo odgovor, pa moramo ulomke napraviti istoimenske, ako jih hočemo sešteti. Potem se potegne poleg navpične vrste ulomkov navpična črta, od nje vrha potegnemo proti desni krajšo vodoravnico in od konca te zopet navzdol navpičnico jednake dolgoti kakor njena vsoporednica. Spodaj potegnemo od koncev navpičnic proti levi in desni vodoravnici in „hiš'ca“ je gotova! Živahen desetleten Dunajčan je to imenoval „der Cylindrhuet von an Fiak'r“. Koliko težav je nadalje, kolikrat učenci zamenjajo števila itd., o tem ve menda vsak iz lastne skušnje. Kako se izogniti tej nemetodični metodi? Prav lahko. Napišimo ulomke lepo v vodoravnem redu ter jih zvežimo z znamenjem „+“, n. pr. $\frac{5}{8} + \frac{3}{4} + \frac{5}{9} + \frac{1}{6} =$. Pisava nam kaže, da moramo sešteti te ulomke. Ako zapišemo namesto imenovalcev imena z besedami: 5 osmin + 3 četrtine + 5 devetin + 1 šestina = . , bomo lahko učence prepričali, da ni mogoče raznoimenskih ulomkov naravnost seštevati.

Skupen imenovalce zapišimo potem tako: $\frac{5}{8} + \frac{3}{4} + \frac{5}{9} + \frac{1}{6} =$. , in potem prašajmo: „Katero število bo imenovalce v teh štirih ulomkih mesto osmin, četrtin itd., ako je 72 skupen imenovalce?“ Ko dobimo odgovor „72“, napišimo hitro vse štiri imenovalce v tej obliki: $= \frac{5}{72} + \frac{3}{72} + \frac{5}{72} + \frac{1}{72} =$. , ter prašajmo dalje: „S katerim številom moramo pomnožiti imenovalce 8 v prvem ulomku, da dobimo imenovalce 72?“ Ker učence ve, da ostane vrednost ulomka ista, ako števec in imenovalce z istim številom pomnožimo, ni težko prepričati ga, da mora tudi števec 5 pomnožiti z številom 9, da ostane $\frac{5}{8} = \frac{45}{72}$, itd. Če postopamo tako, bomo prvič lahko razjasnili v istini težko snov in drugič: učenec je stvar jasna; pri risanju one „hiš'ce“ pa navadno misli, da je „hiš'ca“ glavna stvar. Isto tako postopajmo pri mešanih številih, katera je treba vsikdar pretvoriti na nepravne ulomke, če hočemo, da učenec ne pozabi bodisi na vsoto celih števil, bodisi na skupen imenovalce. Pustimo stari „Zopf“, katerega se sicer drže tudi v Nemčiji; nek metodik v Lipskem piše: (Ugleichnamige Brüche) „Bei nur zwei Posten kann auch hier die waghrechte Richtung beibehalten werden, z. B.: $\frac{3}{4} + \frac{5}{6} = \frac{9}{12} + \frac{10}{12} = 1\frac{7}{12}$, andernfalls sind die Brüche u n t e r einander zu stellen, und der Hauptnenner ist „ü b e r“ (torej nad „hiš'co“!) zu schreiben“. Jaz smatram to za neumnost.

Listek.

Basen za učiteljice.

Slišala in zapisala Mária II.

Gospod Pubič pl. Mlakobrsk, zadnja moška panoga starega plemenitega kolena, je bil učitelj v Slov. mlakah. Mlakobrski so bili nekaj jako ugledni plemenitaši. Svoje deblo so zasledovali daleč nazaj v dobo, ko je bila v Evropi zadnja ledena sezona. V nesrečnih bojih s čapljami in drugimi roparskimi narodi so pa prišli čisto na nič, tako da je njihov zadnji potomec zagnal ladjico svoje eksistence v pristanišče učiteljskega stanu. Sosebno strastno je poučeval petje in je tudi vodil nebrojen, mešan pevski zbor v Slov. mlakah, kateri je najrajši v prvem mraku in pri lune bledem svitu proizvajal najlepše promenadne koncerte. Ljubil je tudi sport. Bil je — na hvalo svojim gibčnim krakom — najspretnejši kolesar blizo in daleč. Sosebno rad se je vozil k učiteljskim skupščinam, kjer so ga pozdravljali z velikim spoštovanjem kakor tovariša, kateri se je posvečeval svojim stanovskim interesom z vsemi močmi.

Ko se je nekega dne peljal na XXXIX. mednarodno skupščino ljudskošolskih učiteljev v Brezdanje jezero, srečal je na potu svojo tovarišico Rego pl. Visokoplezko, za katero je gojil posebne simpatije, ker je bila tudi ona plave krvi in pa . . . kot kolesarica včasih tudi plavega kolena. Stopil je torej raz svoje kolo in jo pozdravil s citatom svojega najljubšega pesnika. Pl. Visokoplezka je gracijozno in oprezno razhajala svojega železnega konjička in se pl. Mlakobrsku zahvalila na laskavem pozdravu, pa ne njegovemu stanu na ljubo — „Sie aber wollte weit hinaus“ — ampak, ker je pozdrav ščegetal njeno plavo krv in pa ker je bil tudi čestilec „ple-

meniti“ . . . Beseda rodi besedo . . . in med drugim se je tudi čudil in obžaloval, da jo pogreša na vsakej skupščini. Menil je, da bi njena sladka prisotnost ne navduševala samo njega, ampak vso skupščino, oziroma vse skupščinarje, kateri skrbé tudi za razvedrilo s pomočjo pevskega zbora. Pl. Visokoplezka pa mu je odgovorila nekako prezirljivo, da sploh ne ve ničesar o teh skupščinah, niti kje in kedaj se vršé, niti kdo jih vodi, niti njihov smotra, kratko in malo . . . nič. Gospod Pubič pl. Mlakobrsk se jej je galantno ponudil za viteza, ako bi htela n. pr. kar danes obrniti svoje kolo nazaj, od koder je pribrenčala. Vvedel jo bo v društvo, katerega ud lahko postane, če hoče žrtvovati goldinarček na leto. —

„Kaj? . . . plačati . . . goldinar . . . to mi je pa najnoveje! Hahaha . . . nekaj se mi svita . . . meni se vidi, . . . da se žene-tu najbolj za goldinar . . . No pa tudi ne maram tistega dolgočasnega „plundra“, kateri se obravnava ob takih prilikah, petje pa tudi lahko poslušam doma na Sedmih lužah“ . . . tako se je odrezala Rega pl. Visokoplezka.

„A pardon, pardon, mademoiselle! Naš „plunder“ vam mora biti res dolgočasen, ker ste itak dovolj naobraženi, če ste tako skromni, da vam zadošča to, kar ste že pozabili in če vas ni želja po . . . več“, rekel je pikro pl. Mlakobrsk, „in pa ker se kakor ženska in nadepolna samica zanimata za . . . hvaležnejše zabave“ . . .

S sarkastičnim poklonom odbrnel je, potisnivši svojo kolesarsko čepico globoko v čelo, da bi nikdo ne uganil mislij . . . mislij o . . . stanovskeje zavednosti boljše polovice svojega stanu . . .

Društveni vestnik.

Iz Zaveze slovenskih učiteljskih društev.

Št. 213.

Slavna okrajna učiteljska društva nujno prosimo, da pošljejo v smislu § 7. lit. a zaveznih pravil svoje doneske za leto 1898. Za letošnje leto je po sklepu slavne delegacije dne 4. avgusta mes. 1897. l. v Celju plačati 20 kr. od vsakega pravega in 10 kr. od vsakega podpornega člana.

Ob enem opozarjamo ona učiteljska društva, katera so še društvenino na dolgu za leto 1897. naj isto poravnajo, sicer jih bomo smatrali izstopivšim po § 6. lit. a naših pravil.

Dalje prosimo slavna okrajna učiteljska društva, da naj blagovolijo izvoliti delegate v smislu § 7. naših pravil za X. glavno skupščino v Ljubljani. Opozorimo pa slavna društva, da naj volijo samo

take delegate, kateri so voljni udeležiti se zborovanja, da boče vsako društvo osobito letos v resnici tudi častno zastopano. Izvoljeni delegati naj se javijo zavezinemu predsedništvu.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“
v Št. Juriju pri Kranju, dné 7. maja mes. 1898. l.

L. Jelenc s. r., predsednik.	D. Česnik s. r., tajnik.
Fr. Luznar l. r., blagajnik.	

Iz seje upravnega odbora „Zaveze“ dné 11. aprila t. l. Po predsednikovem pozdravu je sledilo tajniško poročilo o dosedanjem delovanju direktorija, katero se je z odobravanjem sprejelo. Iz

blagajnikovega poročila je bilo razvidno, da društva ne pošiljajo redno svojih doneskov, navzlic opetovanim opominom.

List „Popotnik“ je prevzela „Zaveza“ v svojo izključno last in na svoj račun. Direktorij je dosegel 35, odnosno 40 odstotni popust prvotnega starega dolga, ter je sklenil z uredništvom in kat. tiskovnim društvom nove pogodbe. Upati se sme, da se bo v kratkem doseglo zopet ravnotežje v „Popotnik-ovih“ financah. Podrobni računi bodo v kratkem izgotovljeni ter se bodo predložili v pregled tudi delegaciji.

„Zaveza“ naj dela na to, da se spremeni pogodba z banko „Slavijo“ v toliko, da dobi dotične odstotke samo „Zaveza“. Društva pa naj se odškodujejo na kak drug način. O tem stavi bil do delegaciji primerne nasvete odbornik g. Koebek.

Gosp. odborniku Ravnikarju se naroča, da sestavi povodom 50letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Frana Josipa I. primerno „adresno“, v kateri naj se označijo težnje slov. učiteljstva in izreka udanost presvitlemu vladarju. „Adresa“ se bode sprejela in podpisala v posebni slavnostni seji delegacije, nato pa jo bo izročila deputacija, sestojeca iz zastopnikov učiteljstva vseh slovenskih kronovin, deželnemu predsedniku kranjskemu, da jo predloži Nj. Veličanstvu.

X. glavna skupščina „Zaveze“ bode v „Nar. domu“ v Ljubljani dne 3. in 4. avgusta po tem-le spondu:

Dne 3. avgusta: I. Ob 8. uri: seja upravnega odbora.

II. Ob 9. uri: slavnostna seja zavezine delegacije, pri kateri se podpiše adresa na Nj. Veličanstvo. (Delegatje v salonski obleki.)

III. Ob 10. uri: Pevska vaja v sobi pevskega društva „Ljubljane“.

IV. Ob 11. uri: Seje odsekov.

V. Ob pol 12. uri: Poklonitev deželnemu predsedniku in izročitev „adrese“ na Nj. Veličanstvo. (Deputacija: gg. Jelenc, Porekar, Luznar, Dimnik, Križman.)

VI. Ob 1. uri: Seja delegacije v veliki dvorani „Nar. doma“.

VII. Ob 4. uri: Glavna pevska vaja z vojaško godbo v „Sokolovi dvorani“.

VIII. Ob 8. uri: Jubilejni koncert v „Sokolovi dvorani“.

Dne 4. avgusta: I. Ob pol 7. uri: Zajutrek v „Švicariji“.

II. Ob 8. uri: Sv. maša pri Sv. Jakobu.

III. Ob 9. uri: Otvoritev in ogledovanje „šolskega muzeja“ na I. mestni šoli na Cojzovi cesti.

IV. Ob 10. uri: X. glavna skupščina „Zaveze“.

V. Ob 2. uri: Banket.

VI. Po banketu: ogledovanje mesta.

Dne 5. avgusta: Izlet k Sv. Joštu na Gorenjskem.

(Dalje pril.)

Iz ljutomerskih goric. Okrajno učiteljsko društvo v Ljutomeru zborovalo je dne 21. aprila. Navzočih je bilo 12 članov.

I. Prečita in odobri se zapisnik zborovanja dne 3. marnca.

II. Vabilo ormoškega učiteljskega društva, udeležiti se v četrtek 5. maja izleta k Svetinjam smo z veseljem sprejeli, a le za slučaj lepega vremena.

III. Predsednik ravnatelj Robič poroča o polah s podobami za šolo in dom, katere izdaja družba za razmnoževalno umetnost na Dunaju. Predsednik predloži 10 pol teh podob iz prve serije, ki je letos izšla. Ker te pole dajejo učitelju obilico nazornega gradiva v podobah iz vseh znanstvenih strok v sistemni obliki in umetni podobi, je želeli, da si jih — ker je cena prav nizka — omisli vsaka šola.

IV. Gosp. nadučitelj Schneider nasvetuje, naj društveni predsednik pri c. kr. zalogi šolskih knjig povpraša, ali bi se tamkaj dobile primerne slike Nj. Veličanstva z kratkim besedilom na zadnji strani po prav nizki ceni za obdarovanje otrok povodom praznovanja cesarjeve 50letnice. Se sprejme.

V Ruše! Učiteljsko društvo za mariborsko okolico priredi v četrtek 2. dne junija meseca izlet v starodavne in prijazne Ruše ter obhaja ob enem 25letnico društvenega obstanka. Tamkaj naj premine nekaj uric, ko pozabi vsak svoje skrbi in težave ter jih poplalne s sladkim pekrskim vincom po zaprašenem grlu. Kdor tedaj ni zadržan vsled posebnih, tehtnih vzrokov in kdor še ni postal obupan „filister“, gotovo izleti omenjeni dan v Ruše, če bi tudi žive žabe z neba padale. Dobrodošli ste nam tedaj vsi tovariši in tovarišice od blizu in daleč ter vsi prijatelji šole in učiteljstva.*

Izletnikom priporočamo, da se pripeljejo že z jutrajšnjim vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 6. uri, da si lahko ogledajo okolico, tovarne za žveplenke, za tekočo ogljikovo kislino in milo ter velike kovačije itd. Komur pa je le zjutrajšnji vlak prezgoden, lahko še pride z drugim vlakom, ki odhaja iz Maribora ob četr 10. uri.

Vspored: 1. Točno ob 10. uri sv. maša. 2. Ob 11. uri slavnostno zborovanje v šoli. 3. Ob 1. uri skupni obed na vrtu g. Mule-tovem.

Do svidenja!

Odbor.

Iz Braslovč. Vabilo. Savinjsko učiteljsko društvo bode imelo v četrtek, 12. dan maja t. l. v Št. Pavlu pri g. Sadniku svoje glavno zborovanje; začetek po navadi ob dveh popoldne. Vspored: 1. Zadnji zapisnik. — 2. Dopisi in rešitve. — 3. Nova nemška vadnica, poroč. g. Zotter. — 4. Poročilo odbora o delovanju v minulem letu a) predsednik,

* Da je mogoče krčmarju približno število gostov naznaniti, naj blagovoli vsak p. t. izletnik javiti svoj prihod na dopisnici g. Jos. Lasbacher-ju, nadučitelju v Rušah.

b) tajnik, c) blagajnik. — 5. Pregledajo se računi. — 6. Volitev novega odbora. — 7. Nasveti, kako praznovati 50letnico vladanja presvitlega cesarja Franca Jožefa I. — K obilni udeležbi vabi

Predsednik: V. Jarec.

Iz Istre. Vabilo. Slov. učiteljsko društvo za koperski okraj bode redno zborovalo 26. maja t. l. ob 10. uri zjutraj v Klancu s tem-le dnevnim redom:

I. Ponovitev domačega okraja s prehodom na deželo (nastopi g. M. Žagar s I. odd. više skup.) — 2. Razprava o nastopu. — 3. Poročilo o društvenem delovanju in stanju. — 4. Poročilo delegatov o zborovanju „Zaveze“ v Celju. — 5. Volitev delegatov k „Zavezi“. — 6. „O naši organizaciji“ (govori g. Fr. Orel). — 7. Volitev novega odbora. — 8. Eventualnosti. K obilni udeležbi uljudno vabi

O d b o r.

Dopisi in razne vesti.

Iz Ljutomera. Ker v „Popotniku“ ni bilo poročila o naši lanjski okrajni učiteljski konferenci, zategadelj naj tukaj sledi posnetek iz konferenčnega zapisnika, ki se nahaja v prepisu v okrajni učiteljski knjižnici.

I. Predsednik konferencije, gosp. okrajni šolski nadzornik Ranner otvori zborovanje ter pozdravi zbrano učiteljstvo in navzoča gosta: preblagor. gosp. c. kr. okrajnega glavarja pl. Zupančič-a in okrajnega šolskega svetovalca g. Božiča; svojim namestnikom pa imenuje g. ravnatelja Robiča.

V zapisnikarja si izvoli konferencija gđc. Pirh in g. Pušenjak-a ml.

Gosp. okrajni glavar želi zbranemu učiteljstvu najboljše uspehe za razvoj tuokrajnega šolstva.

Predsednik omenja trpke osode, ki je zadela našo cesarsko hišo, oziroma poveljstvo cesarice, spominja se umrlega nadučitelja v pokoju g. Simoniča, povdarja njegove zasluge ter nam razloži pomen in važnost letošnjih konferenčnih vprašanj z ozirom na prihodno deželno učit. konferencijo.

Popred, ko preidemo k 2. točki dnevnega reda, se oglasi k besedi g. nadučitelj Cvahte, kateri izraža veselje zbranega učiteljstva nad tem, da je gospod nadzornik odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono; govornik čestita s krepkimi besedami odlikovanemu nadzorniku imenom zbranega učiteljstva. Gosp. nadzornik zahvali zborovalce na odkritosrčni izjavi zaupanja in spoštovanja.

II. Predsednik prečita 14 najvažnejših ukazov in odredb, ki so jih izdala šolska oblastva.

III. Potem preide gospod nadzornik k svojim opazkam. Glede metodične obravnave posameznih predmetov opozarja nadzornik na svoje dotične razprave v inšpekcijskih konferencah na posameznih šolah. Učni uspehi v glavnih predmetih so skoraj v vseh razredih povoljni, v realijah, v risanju in v nemščini pa so se le v nekaterih višjih razredih dosegli lepi uspehi. Velika večina učiteljskih oseh si je vztrajno prizadevala, vestno izpolnjevati svojo nalogo glede vzgoje in pouka. V svojih obširnejših opazkah pa se je oziral gosp. nadzornik na pravilno govorjenje in izgovarjanje v šoli, na pazljivost, ob-

jasnjevanje beriva po odstavkih, temeljne pojme o merah, utežih in denarjih, zemljepis štajerske dežele in zgodovino avstro-ogrske monarhije, na navodilo učiteljev-novincev in na vzgojevalno delovanje učiteljstva; posebno o poslednjem se je g. nadzornik pohvalno izrekel.

IV. Gsp. Karba je poročal o vprašanju: Kako se naj uredijo jezikovne vaje, da ne bi služile preobširnej teoretičnej obravnavi slovnice, ampak da bi bile pravi kašipot, kako uporabljati materni jezik? Razgovora sta se udeležila gg. Robič in Cvahte. Poročilo je vzela konferenca z odobravanjem na znanje. Vodilni stavki pa so bili sprejeti deloma v smislu Karbovega poročila, deloma pa v smislu razprave, ki jo je priobčil gosp. ravnatelj Robič v „Popotniku“ (glej št. 19 str. 295, 10. oktobra 1897). Sprejeli smo tudi dostavek g. Cvahteja: „da naj se to za dež. učit. konferenco določeno vprašanje glede šol s slovenskim učnim jezikom obravnava v smislu § 18 odredbe vis. dežel. šolskega sveta dne 13. jun. 1872. leta, št. 3254 v posebni sekciji dež. učiteljske konference.“

V. G. Kvas je razpravljaval vprašanje: „Kako je delovati učitelju na to, da se šolske zamude v občeh, osobito pa v poletnem tečaju zmanjšajo?“ Razgovora so se udeležili gg. Pušenjak starejši, Herzog, Schneider, Erženjak, Cvahte in predsednik. Kot najimenitnejša sredstva, katera se učitelju, hotečemu zmanjšati število šolskih zamud, v to svrhu ponujajo, so govorniki priporočevali sledeče: ljubeznjivo ravnanje z otroci, modro postopanje pri uporabi ustrahovalnih sredstev, opustitev dolgih in težkih domačih nalog, živ, zanimiv in praktičen pouk, kateri se naj ozira na porabo v življenju, dobro spozumljenje s stariši, stroga nepristranost in dobrohotno presojevanje razmer in okoliščin pri obravnavi šolskih zamud (izvzemši zanikerneže), zapisovanje in presojevanje svojih lastnih zamud (kontrola) po učencih, skupno postopanje z duhovništvom pri poučevanju starišev glede važnosti rednega šolskega obiskovanja, koneletna izpraševanja v zvezi z razstavami raznih del učencev in učenk, izleti in šolske veselice, podpiranje ubožnih otrok, šolske knjižnice,

razširjanje in priporočanje dobrih knjig, časopisov in spisov in ustmeno poučevanje starišev v posebnih shodih o raznih šolsko-vzgojevalnih napravah, zvestoba v poklicu, cenitev stanovske časti, pravilno obnašanje in vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnostij, pridobitev javnega zaupanja ter vpliv na ljudstvo.

VI. Gg. Robič, Budna in Erzenjak so poročali o stanju šolskih vrtov in okrajnih učiteljskih knjižnic. Dotična poročila se odobrilo brez vsakega ugovora.

VII. Kot odposlanca v deželno učiteljsko konferencijo sta bila izvoljena gg. ravnatelj Robič za ljutomerski in nadučitelj Erzenjak za gornjeradgonski okraj, prvi z 18 glasovi od 22, drugi z 10 glasovi od 11.

VIII. Odobreni, oziroma sprejeti samostalni predlogi, katere je stavil gospod ravnatelj Robič, zavejajo:

- a) uvedene Schwentnerjevih zvezkov,
- b) uvedenje Koprivnik-Majcenove začetnice in prireditev prvega berila,
- c) predručitev § 24 šolskega in učnega reda v tem smislu, da se naj glasi zadnji stavek v 1. alineju dotičnega § tako-le: „Die körperliche Züchtigung ist unter Umständen von der Schule nicht ausgeschlossen.“

Gospod predsednik se konečno zahvali zbranim učiteljstvu, da je poskrbelo za živahno in spodbudno vršitev konference, izreka še posebno zahvalo poročevalcem in govornikom za njihova marljivo sestavljena poročila in zapisnikarjema za njiju trud. Gospod ravnatelj Robič se zahvali predsedniku za njegova spretna navodila, želeč, naj bi g. nadzornik zopet duševno in telesno okrepljen z nami novo šolsko leto pričel, — čemu zborovalci glasno pritrdijo. S tem je bila konferenca končana.

(C. kr. okr. šolskim nadzornikom) za ljudske šole po tržaški okolici je imenovan učitelj na državni ljudski šoli v Trstu, g. Jos. Laurenčič.

(Prememba pri polit. uradu v Ptuj.) C. kr. okr. glavar in predsednik okrajnega šolskega sveta v Ptuj Alfrons vit. Scherer prideljen je v službovanje c. kr. namestniji v Gradcu, na njegovo mesto za okr. glavarja v Ptuj pa je prišel baron Apfalterr, sedanji okr. glavar v Feldbachu.

(Dični naš pesnik) č. gosp. A. Aškerc, kaplan v Škalah pri Velenju, šel je v stalni pokoj.

(„Nemško-avstrijska učiteljska zaveza“) bode imela svoj glavni letošnji shod v Brnu od 7. do 9. dne avgusta meseca.

(Razširjene in nove šole. Dež. šolski svet štajerski je odredil, da se razširi šola v Št. Vidu blizu Šmarja (dosedaj dvorazrednica) v štirirazrednico, enorazrednica v Ljubojah pri Celju pa v dvo-

razrednico. Istotako je dež. šolski svet kranjski odredil razširjenje jednorazrednic v Železnikih, v Ihanu in v Stopičih v dvorazrednice in ustanovitev novih jednorazrednic v Dolu in v Sabrah.

(Izpiti učne usposobljenosti) pred mariborsko izpraševalno komisijo so bili večeraj končani. Oglasili so se k izpitu 4 kandidati za meščanske, 6 kandidatov in 1 kandidatinja pa za ljudske šole. Dostali pa so izpit za meščanske šole I. skupino (nemški in slovenski učni jezik) gg. J o z e f Brinar, učitelj v Vojniku, Hinko Podkrajšek c. kr. učitelj na strokovni šoli v Ljubljani in Miroslav Šijanec, učitelj v Cvenu. (4. kandidat za II. skupino je bil reprobiran). Za ljudske šole so izpit napravili: gospica Marija Jannach v Razvanju (za nemški učni jezik) ter gg. Čulk Leopold (iz Ribnice), Hartinger Herman. Isda Vinko (iz Marenberga), Pavlič Jernej (iz Slov. gradca) in Žolnir Ivan (iz Framaj). Gosp. Ogrizek delal je dopolnilni izpit iz veronauka. Pismena prašanja, katera so kandidati dobili, objavimo prihodnjič.

(Zahvala.) Vsem tistim predragim tovarišem kateri so se povodom mojega imenovanja častnim občanom občine Činžat in Kumen mene tako prijateljsko spominjali, se za njihove čestitke na tem mestu najprisrčneje zahvaljujem. Kakor je pa „Popotnik“ že omenil, to častno odlikovanje ne velja le moji neznamni osebi, temveč občini Činžat in Kumen hoteli sta s tem činom počastiti vso rodoljubno učiteljstvo slovensko. To pa bodi tudi nam vsem, predragi tovariši! v spodbujajo, da kakor dosedaj, tako tudi zanaprej delujemo v šoli in izvan šole neumorno v prid in blagor naroda in domovine; prepričani smo biti, da narod te naše plodovite delavnosti porabil ne bo. temveč bode nas kot svoje dobrotnike ohranil vedno v najboljšem spominu, tudi če bi te svoje hvaležnosti ne pokazal vselej na tako odlični način, kakor sta to storili občini Činžat in Kumen. Naš delokrog je sicer jako omejen, vpliv naš le neznamen, ovire velike, nasprotnikov povsod dovolj, pa vkljub temu je naš peklje tako vzvišen, kakor malokateri. Vstrajajmo torej in ne dajmo se motiti, tudi če se naše delovanje še tako prezira in pomanjšuje, če nas naši neprijatelji še tako ponižujejo in morebiti celo grdo obrekujejo, narod sodi in misli drugače, kakor to jasno priča ravno to prečastno odlikovanje, katerega se z menoj vred gotovo prav iz srca veseli vso rodoljubno slov. učiteljstvo. Vstrajno delo, trdna volja, pogum in neustrašljivost, blago srce, sploh jeklen in plemenit značaj, naj nas vedno vodijo in kažejo pot do preuzvišenega smotra, kojega doseči si moramo vsi na vso moč prizadevati, da namreč povzdignemo med našim narodom pravo omiko in tako tudi splošno blaginjo. Na zdar!

V Mozirju, dnč 5. maja mes. 1898.

Fran Praprotnik.

(Društvo „Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks“.) Dne 16. aprila meseca umrl je društveni član Ivan Puschnig učitelj pri Sv. Radegundi. Po § 3 a društvenih pravil je torej članom vplačati tekom 4 tednov za prih. slučaj smrti zopet dve kroni. Najpriilneje se to zgodi potom poštne položnice, vendar je želeli, da kjer je le mogoče, plača več udov svoje prispevke skupaj na eden listek, ker se tako upravi prihranijo troški. — Blagotvorno to društvo prav lepo napreduje. Število članov je naraslo do danes na 464, a celih pet mesecev ni bilo nobenega slučaja smrti. P. n. gg. tovariše in gospice tovarišice, ki so dostali v spomladnem roku izpit učne usposobljenosti, opozarjamo na ugodnosti za pristop, ter jim društvo najtopleje pokladamo na srce. Svoji k svojim!

(Pesnik Jožef Stritar o Kosi-jevih napevih) za šolske pesmi v Koprivnik-Majcenovi „Začetnici“. Kakor znano, so najlepše pesmice v novi „Začetnici“ vzete iz Stritarjeve mladinske knjige „Pod lipo“. Z ozirom na to okolnost je izdajatelj zgoraj omenjenih napevov poslal eden iztis svojega delca tudi g. Jož. Stritar-ju, da zasliši sodbo, jeli sè svojimi napevi pogodil pesnikove čute ali ne. Gosp. prof. Stritar je počastil na to izdajatelja rečenih napevov z dopisom, v katerem se izraža o melodijah za svoje pesmice prav laskavo, izjavljajoč, da so napevi besedam po vsem primerni ter da mu „prav ugajajo.“ Kosi-jevo pesmarico za začetnike imenuje ta odlični slovenski literat „zaslužno delo.“

(Jubilejska razstava) na Dunaju se je v soboto 7. dne maja meseca slovesno otvorila.

(Stoletnica rojstva Frančiška Palackega v Pragi.) Prihodnji mesec mine 100 let, odkar se je rodil bratom Čehom slavni zgodovinar-učenjaka, kateri je storil premnogo za povzdigo slave češkega naroda ter vseh ostalih bratskih rodov Slovanov potom političnega delovanja in zgodovinskih dokazil. Hvaležni, dobri češki narod pripravi spominu svojega velikega sina obsežno slavnost dne 18., 19. in 20. junija 1898. v Pragi v zvezi s polaganjem temeljnega kamena za njegov spomenik. Ravno tiste dni se vrši v Pragi tudi posvetovalni shod slovanskih književnikov in časnikarjev.

(Srbsko šolstvo) je danes na nižji stopnji nego bolgarsko, in vendar je Bolgarija 50 let dalje zdihovala pod turško vlado. Ljudske šole so še sedaj tako redke, da jih komaj petina otrok more obiskovati. Šolsko obiskovanje traja samo 4 leta (od 7. do 11. leta). Oddaljeni učenci ostajajo, osobito po zimi, po več dni v šoli. Spijo največkrat v razredih, kar je zdravju škodljivo; tem bolj, ker si prinesejo seboj sami hrano (kruh, sir, slanino) ter se ne morejo vsak dan najesti zdrave hrane. Zato se širijo med šolskimi otroci mnogokrat nalezljive bolezni — ker se pri takem prenočevanju

v šoli ne more govoriti o značnosti šol in otrok —, zato v teh letih mnogo otrok umrje.

Akoravno je v Srbiji šolsko obiskovanje obligatno, obiskuje šolo jako malo odstotkov za šolo godnih otrok. Tema nedostatku je najbolj vzrok nebrižnost kmetov, kateri osobito smatrajo šolanje hčera za potrato. L. 1890. se od 280.365 dečkov ni vpisalo v šolo 222.544, a od 266.382 deklic 256.365 deklic, tako da je hodilo v šolo od več nego pol milijona otrok le 60.000 dečkov ter samo 10.000 deklic, torej komaj 12 $\frac{1}{2}$ %. Ljudskih šol je bilo l. 1892. okoli 900, a učiteljev in učiteljic nekaj čez 1600. Na srbskih šolah se učijo isti predmeti, kakor pri nas, a vendar v manjšem obsegu. Prosto imajo le ob četrtrkih popoludne, a šolsko leto traja od 16. avgusta mes. do konca junija mes.

Od l. 1881. je uveden pri učiteljskih službah personalni sistem. Prva plača je 800 dinarov (frankov), a se zviša vsakih 4 do 5 let. Prva tri zvišanja so po 250 dinarov, a druga tri po 300 dinarov, tako da je najvišja plača 2450 dinarov. Zvišuje se učiteljeva plača na podlagi nadzornikovega poročila, pri katerem se učiteljevi uspehi ocenijo. Ako prizna nadzornik učitelju uspeh v šoli prav dober, zviša se mu plača v 4 letih, ako se mu prizna le dober uspeh, v 5 letih, ako je pa uspel nezadosten, se mu plača ne poviša. Pri zvišanju plače je torej učitelj popolnoma odvisen od nadzornika. Učni minister sestavi nov razpored učiteljev, a učitelji se predstavljajo potem vsled njih prošenj ali iz službenih ozirov. Že to je srbskemu šolstvu zelo v škodo.

Vsako leto se seli jako mnogo učiteljev, pri politični premembni pa, katerih je v Srbiji mnogo, pa selitev in premeščenj učiteljev ni konca ne kraja. Marsikateri učitelj je premeščen v enem letu celo večkrat. Razven tega v Srbiji še ni uvedeno stalno nadzorništvo, kakoršno imamo pri nas, ampak vsako leto v spomladi vlada imenuje število revizorjev ali nadzornikov, med temi je največ profesorjev ter uradnikov učnega ministerstva, pa le malo ljudskih učiteljev. Ti nadzorujejo šole, da grede od šole do šole ter vprašujejo ondi učence iz glavnih predmetov ter o uspehih poročajo ministerstvu. Ta poročila so za učitelje tem važnejša, ker je od njih odvisno, ali si pridobi učitelj starostno doklado ali ne. Mnogokrat so izročeni nadzornikom na milost in nemilost, ker isti pedagogike prav nič ne poznajo. Zato so učitelji v vednem strahu, ali ostanejo v isti službi in ali dobé starostno doklado. Učitelji se v Srbiji smejo ženiti z učiteljicami, a mnogokrat službujeta mož učitelj in žena učiteljica čez nekoliko let v različnih krajih.

Učiteljšč ima Srbija dvoje, namreč v Belgradu in v Nišu. Sprejemata pa dečke iz nižjih realk in gimnazij. Sedaj imata po tri tečaje, a prej sta imeli po štiri. Ženskih učiteljšč v Srbiji ni, učiteljice se izgojujeje v višji dekliški šoli v Belgradu.

Večina srbskega učiteljstva je združena v zavezno društvo, katero ima po vsej Srbiji pododbore, izdava zavezni časopis „Učitelj“ ter pedagoške knjige. Razven tega podpira z denarji v nemilost padle učitelje.

Po Ljud. Stiasny-jevi knjigi v „Petrograd“.

(Šesti čut.) V družbi naravoslovcev v Freiburgu na Nemškem je predaval prof. Nagel o takozvanem šestem čutu pri ljudeh in pri živalih. Često opažamo pri živalih drugo ležo telesa, kakor bi bilo pričakovati po zakonu ravnotežja. Eklatanten vzgled za to so nam ribe, ki ne plavajo na strani kakor zahteva ravnotežje, in v kakoršni položaj pridejo po smrti ali v narkozi. Te in slične prikazni so privedle omenjenega naravoslovca do misli, da mora biti za to posebni čutilni organ, ki daje živalim zmožnost, svojevoljno uravnati telesno ravnotežje. Kje je sedež tega čuta! To se ne ve, ali verjetno je, da v ušesnem labirintu, z neko tekočino napolnjenem prostoru, kjer se nahajajo zadnje vejice slušnega živca. Konec tega živca so v zvezi z majhnimi kamenčki, otoliti po imenu, o katerih se je vedno mislilo, da so potrebni za vsprejemanje zvokov, in da okrepljujejo slušno predstavo. Prof. Nagel pa jih hoče spraviti v zvezo s šestim čutom in sicer za to, ker so živali, ako se jim je ušesni labirint odstranil, zgubile zmožnost orijentiranja, kar se je opažalo tudi pri gluhonemih ljudeh, ki so dostikrat v kretanju skrajno nespretni. Ta šesti čut, katerega pa nimajo nizko stoječe živali, se imenuje čut ravnotežja.

Premembe pri učiteljstvu. Za nadučitelja v Teharjih pri Celju je imenovan gospod Lovro

Šah, dosedaj učitelj v Trbovljah, nadučiteljsko mesto v Cirkovcah pa je dobil sedanji nadučitelj pri Novi cerkvi, g. Matej Herič. Učiteljem so imenovani: v Št. Jurju ob Ščavnici g. Valentin Pulko, dosedaj podučitelj pri Sv. Marjeti niže Ptuja; pri Sv. Tomažu nad Vel. nedeljo g. Simon Bezjak, dosedaj poduč. ravno tu, pri Sv. Petru v Savinjski dolini pa g. Rajko Vrečer, dosedaj podučitelj v Grižah. — Gospa Marija Brinšek, podučiteljica v Kostrivnici dobila je enako mesto na dekliski šoli v Slov. Bistrici. Gosp. Karol Pribil, bivši pomožni učitelj v Lembahu in v zadnjem času slušatelj na pedagogiju v Beču, je nameščen za podučitelja pri Kapeli blizu Radgone. — Gosp. Karol Vučnik, podučitelj v Št. Ilju pod Turjakom je premeščen k Sv. Dubu v Ločah, na njegovo mesto v Št. Ilj pa je prišla gospica Marija Grašič od Sv. Duha v Ločah. — Gospod Gustav Potočnik, nadučitelj v Pletrovcah, dobil je radi bolehnosti dopust, in nadomestuje ga učiteljski kandidat g. Jos. Peitler; ravno tako dobil je g. Ivan Stukelj v Svetini petmesečni dopust, nadomestuje ga g. Ivan Pilih, učitelj v Prožinu. Gospdč. Her. Lapajne, podučiteljica v Št. Jurju, se je službi odpovedala, na njeno mesto je prišla gđc. M. Sket iz Novecerkve; kot pomožna učiteljica v Teharjih deluje gospa Olga Schwagel iz Štor; g. Fr. Auernik postal je podučitelj na zasebni šoli v Štorah. — Gospica Helena Vogrinec dobila je službo učiteljice ženskih ročnih del v Cirkovcah. — Na Kranjskem imenovan je učitelj g. Franc Potokar pri D. M. v Polji učiteljem-voditeljem jednorazrednice v Dragi, provizorična učiteljica gsdč. Franica Eržen je imenovana za stalno učiteljico na Vrhniki.

Št. 739. I.

Oznanilo.

V mariborskem šolskem okraju se bodo namestile začetkom zimskega tečaja 1898/9, te-le službe:

1. Učiteljsko mesto na ljudski šoli, razširjeni v trirazrednici, v Radvanju.

2. Po eno podučiteljsko mesto na dvarazrednicah v Spodnji- in Gornji Sv. Kungoti.

S temi službami so združeni dohodki III. plačilnega reda, z onima, navedenima pod št. 2, tudi pravica do prostega stanovanja.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje, opremljene se zrelostnim in usposobljenostnim spričevalom in v slučaju prvega mameščenja tudi z dokazom avstrijskega državljanstva najpozneje do 15. junija meseca 1898 l. dotičnim krajnim šolskim svetom.

Okrajni šolski svet mariborski, dné 5. maja meseca 1898. l. *Predsednik: Kankowsky s. r.*

Št. 699. **Razpis nadučiteljske službe.**

Na četirirazrednici pri Novicerkvi, III plač. vrsta in stanovanje v šolskem posloju ima se namestiti nadučiteljska služba definitivno.

Obeh deželnih jezikov zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevalom zrelosti, učne usposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva in usposobljenosti za subsidiarčni pouk katoliškega verouka potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 28. maja meseca 1898 l. pri krajnem šolskem svetu Novacerkva, posta Podlehnik (Lichteneg).

Okrajni šolski svet Ptuj, dné 25. aprila meseca 1898. l. *Predsednik: Scherer s. r.*

Št. 214.

Učiteljsko in podučiteljsko mesto.

Na trirazrednici v Kostrivnici je namestiti po eno učiteljsko in podučiteljsko službo stalno ali začasno s plačo po III. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem za podučiteljsko mesto.

Prosilci in prosilke za ta mesta naj vložijo svoje prošnje opremljene s spričevalom učne usposobljenosti, oziroma zrelostnega izpita in z dokazom avstrijskega državljanstva predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu v Kostrivnici (pošta Podplatt) do 28. maja meseca 1898 l.

Okrajni šolski svet Rogatec, dné 26. aprila mes. 1898. l. *Predsednik: Scherer s. r.*

Št. 470.

Razpis natečaja.

(Učiteljska in podučiteljska mesta.)

V celjskem političnem okraju so ta le učna mesta definitivno eventualno provizorično namestiti:

V šolskem okraju celjske okolice:

1. Podučiteljsko mesto na štirirazredni ljudski šoli v Grižah, III. plač. razred in naturalno stanovanje.
2. Podučiteljsko mesto na štirirazredni deški ljudski šoli v Št. Juriju ob južni žel., III. plač. razred in naturalno stanovanje.
3. Mesto podučiteljice na štiri razredni dekliški ljudski šoli v Št. Juriju ob juž. žel., III. plač. razred.

V šmarskem šolskem okraju:

4. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Zibiki pošta Pristava, III. plačilni razred in naturalno stanovanje.

V gornjegraškem šolskem okraju:

5. Učiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli na Rečici, III. plačilni razred in naturalno stanovanje.

V laškem šolskem okraju:

6. Učiteljsko mesto na štirirazredni deški ljudski šoli v Trbovljah na Vodi, III. plač. razred in naturalno stanovanje.
7. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Jurkloštru, III. plač. razred.

Prošnjiki in prošnjice za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali zrelosti in učne usposobljenosti in pri onih, ki še niso nameščeni, tudi z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), potom predstojnega okr. šolsk. sveta do 31. maja meseca 1898. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Celje, dne 30. aprila meseca 1898. l.

Predsednik: Attems s. r.

Št. 707.

Podučiteljsko mesto.

Na četirirazrednici pri Sv. Marjeti nižje Ptuja je namestiti podučiteljsko službo stalno ali začasno s plačo po III. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje prošnje opremljene s spričevalom učne usposobljenosti, oziroma zrelostnega izpita in z dokazom avstrijskega državljanstva prelpisanin potom pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Marjeti (pošta Možganci) do 28. maja meseca 1898 l.

Okrajni šolski svet Ptuj, dne 26. aprila mes. 1898 l.

Predsednik: Scherer l. r.

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 gld. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 72 snopičev.

„Knjižnica za mladino“.

Doslej sta izšla dva letnika po 12 snopičev, torej skupaj 24 snopičev. Cena letniku je 2 gld. 40 kr., posameznim snopičem pa 25 kr. — Naročila sprejema „Gorička tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se pa dobé v prodajalnici Marije Pristernik, Tegetthoffstrasse št. 13.

Na zahtevanje se pošilja brezplačno

ilustrovani cenik

za navadne in c. kr. izklj. privileg. harmonije in didaktofone.

V obila naročila se priporoča tvrdka:

Josef Lenarčič & Comp.

na Vrhniki pri Ljubljani.

Nov šopek napevov za šolo je:

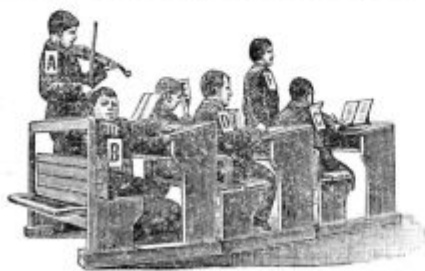
Štirideset napevov za šolske pesmi

v Koprivnik-Majcenovi „Začetnici“.

Na svetlo dal Anton Kosi, učitelj.

Cena 25 kr.

Knjižica se naroča — najbolje s pošto nakaznico — pri izdavatelju v Središču, kateri ima v zalogi tudi „Zabavno knjižnico za mladino“. Sedmi zvezek tega mladinskega zbornika je ravnokir zagledal beli dan. Cena snopiču je 15 kr. ozir. 17 kr. s poštnino vred. 3-8

Higijenične c. in kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje

priporoča po prav nizki ceni tudi na obroke in pošlje razgled gratis in franco

Ivan Weizl

V Mariboru n. D.

naučit. v pok.

Vsebinska. I. Slovenskemu učitelstvu! — II. O štajerskem „Lehrerbundu“. (Požegar.) — III. Slovniška teorija Kernova. (Dr. J. Bežjak.) (XXVI.) — IV. Iz mojega pripravljalnega zvezka. (Mel. Sittigova.) — V. Drobiz o računstvu. (Iv. Vrščaj.) (II.) — VI. Lístek. — VII. Društveni vestnik. — VIII. Dopisi in razne vesti. — IX. Natečaji in inserati.